

הקדמה

מסכת אבות זכתה לפירושים רבים במהלך הדורות. עם ישראל דבק בפרקי אבות ומתחסד על ידם - לומד מהם "מילי דחסידותא", שהרי "האי מאן דבעי למהוי חסידא לקיים כו' מילי דאבות" (בבא קמא ל,א).

מנהג רווח בקהילות ישראל ללמוד בשבתות הקיץ (ולפחות בין פסח לשבועות), לאחר תפילת מנחה, פרק בפרקי אבות. זכתה מסכת אבות מה שלא זכתה אף מסכת אחרת בש"ס, להישגר על לשונם של כל ישראל בכל שנה.

אך טבעי הוא שבתורת החסידות שהתגלתה על ידי רבי ישראל בעל שם טוב והתפתחה בדורות שאחריו עד לדורנו אנו, יהיה "עסק" שלם סביב פירושי מסכת אבות. הרבי מליובאוויטש אף הקדיש במשך שנים אחת מתוך השיחות בהתוועדויות שבתות הקיץ לשיחה על פרקי אבות, תוך שהוא מחזק את המנהג ללמוד את המסכת בשבתות אלו.

בפעמים האחרונות בהן נשא את שיחותיו על פרקי אבות, ראה הרבי בלימוד זה הכנה לגאולה והפציר ללמוד לפחות משנה אחת מתוך הפרק בעיון.

כיוון שחז"ל אומרים שפרקי אבות הם דברי חסידות, זאת אומרת שכולם עוסקים בדברים שלפנים משורת הדין. לכן היה הרבי בשיחותיו מדקדק ומעמיד את החידושים שבמשניות בנושאים שמעבר לאסור והמותר, לחייב והזכאי, אלא כמעייין מתגבר של דברי חסידות, התחסדות ועלייה מעולם לעולם בהנהגות טובות אלויות.

בספר זה ניסיתי לכתוב בלשון שווה לכל נפש את השיחות של הרבי לפרקי אבות, אלו שבלטו לי בלימודי כבעלות עניין להמוני מבקשי ה' ושיש בהן חידוש מובהק, גם בהבהרת נושאי יסוד שהרבי עושה בהם סדר מופתי וגם בהעמקה בהם, כדרכו בקודש.

בספר שני סוגי שיחות: אלו הארוכות יותר הנמצאות בסוף כל פרק, חמישה לכל אחת, ואלו הקצרות יותר שהובאו תוך כדי הצגת הפרק עצמו ובלשון קלילה יותר, בדרך כלל. פרקי אבות עצמם מוצגים כאן כפי הנוסח של בעל התניא בסידורו ובציון, בסוגריים, של חילופי נוסחאות בולטים (מלבד המקומות שבהם חלוקת המשניות שונה בנוסחאות אחרות).

לספר זה לא הבאנו רשימת מקורות כבכרכים הקודמים, כי כל מקורותיו הם בספרי ליקוטי שיחות כרך ד וכרך יז, בהם מופיעות חטיבות שיחות מהרבי לפרקי אבות, וכן בספר "ביאורים לפרקי אבות" שבהוצאת קה"ת (המהדורה האחרונה, בשני כרכים) שבו לוקטה, אם כי בקיצור, כל תורתו של הרבי לפרקי אבות ובציון המקורות.

בקטעים הבודדים שאינם מתורת הרבי אלא ממקורות קודמים ציינתי את המקורות בתוך הקטעים עצמם.

תודתי לרב אהרוני ברנשטיין, הרב יהודה כהן, הרב שמואל וולס, הרב צבי זלמנוב, הרב אברהם וולף והרב חיים הרשקוביץ על עזרתם בהכנת ספר זה.

תודתי לר' ברוך נחשון ולר' יהושע ויסמן על ציוריהם המעטרים את הספר.

בפרקי אבות התנא יוצא מגדרו ומתפלל תוך כדי הלימוד, "שייבנה בית המקדש במהרה בימינו" (פרק ה משנה כ). גם אנו מייחלים כל רגע לישועת ה' בגאולה השלמה ולבניין בית המקדש במהרה בימינו ממש.

משה שילת

כפר חב"ד | י"ט כסלו ה'תש"פ